

ЗБОРНИК

МАТИЦЕ СРПСКЕ
ЗА СЛАВИСТИКУ

76

НОВИ САД • 2009

У тим чланцима ауторка нас доводи до још једног свог типолошког важног закључка — о хијерархији функција белоруског језика: његове симболичке функције (етничка, естетичка, метајезичка) много су јаче, него комуникативна (с. 44, 83, 88—89, 97, 241 и др.).

У вези с тим вреди поменути да је после објављивања ове књиге Н. Б. Мечковске утврђено да је почетком 2008/09. у Белорусији радило 1979 школа са белоруским језиком наставе, што износи 53,9% од укупног броја школа, 1535 с руским (41,8%) и 155 (4,2%) с белоруским и руским. Међутим, према броју ученика корелација је саввим друкчија: школе са белоруским језиком похађа само 18,4% ученика (195,592), а школе са руским — 74,4% (792,535). У градским школама положај је још гори: на белоруском учи само 1,9% ученика (у сеоским школама — 68,6%).

Зборник радова Н. Б. Мечковске двојезичан је. При томе, већи је део текста (210 стр. од 292) на руском језику. Ипак се књига доживљава као белоруска. О томе сведочи и избор патриотско-националних боја (црвене и беле), а не званичних државних боја. Белоруски језик заступљен је у наслову, у импресуму и у предговору. Такав корак заслужује високу оцену. Иако констатује слабљење белоруског језика ауторка му даје подршку без бојазни да ће потенцијални читалац (нпр. страни) одустати од читања књиге с белоруским насловом јер не зна белоруски.

Симболичан је и начин писања имена белоруских културних радника (у расправама на руском језику): *Вацлаў Ластоўски*, *Змицер Жилунович* (*писатељ Цишка Гартны*), *Кастусь Калиноўски*, *Уладзимир Караткевич* и др.

Књизи се могу ставити и неке примедбе. Пре свега, за разлику од ауторке не третирају сви научници почетак XX в. као време првог белоруског народног препорода (с. 168). Неки га смештају у XII—XIII век, а чак већина истраживача почетак XVI в. сматра за „златно доба белоруске културе”.

За ареално-типолошке закључке о мешању језика, по нашем мишљењу, не би било сувишно да су били засновани на већем броју информаната (с. 250—255).

Н. Б. Мечковска брижљиво промишља композицију својих књига и чланака. Ипак, у овом издању ради боље приступачности, добро би било да је списак цитиране литературе и регистар табела и шема објављен на крају књиге.

Нажалост, у књизи нису изостале и неке штампарске грешке, нпр. *Росія*, на *емиграци* (с. 26), *атаесамлівае* (с. 29), *майстр* (с. 38), *свабоднам* (с. 40), *азначаня*, *дзвухмоўным* (с. 42) итд.

Укратко, реч је о одличној књизи, која се може најтоплије препоручити читаоцима. Она ће помоћи странцима да боље разумеју Белорусе, њихову историју и културу. Помоћи ће и Белорусима да постану још више свесни себе и свог места на свету. А свако ко се бави социолингвистиком у књизи *Мовы і культура Беларусі: нарысы* Н. Б. Мечковске наћи ће ризницу значајних мисли и чињеница.

Микиша Сујрунчук

UDC 61(038)=111=163.41(049.32)

НОВО У СРПСКОЈ ДВОЈЕЗИЧНОЈ ТЕРМИНОЛОШКОЈ ЛЕКSIКОГРАФИЈИ

Софија Мићић, *Медицински енглеско-српски и српско-енглески речник*.
— Београд: Завод за уџбенике, 2007.

Интересовања за српску лексикографију углавном су, и са доста разлога, усредсређена на једнојезичке речнике српског језика какви се састављају у Матици српској, у САНУ. Пажњи ипак не би смели да промакну и други вредни лексикографски подухвати, нпр. такви у којима се српски лексички фонд описује у форми речника упоредо са лексичким фондом неког другог језика, а у оквиру таквих речника они још ређи — терминолошки речници, чија израда тражи више од лингвистичког знања и искуства.

Један од новијих таквих примера јесте *Медицински енглеско-српски и српско-енглески речник* доц. др Софије Мићић.

Тај речник представља јединствено лексикографско дело специјалне намене, израђено по свим критеријумима и правилима савремене лексикографске теорије и праксе, дакле са подацима који се траже и очекују од такве публикације. Другачије речено, материјал тога речника обрађује све релевантне податке граматичке и лексикографске компоненте важне и неопходне за вредност и ваљаност речничког описа. Речник је, наиме, снабдевен подацима који говоре о граматичко-употребној и колокацијској вредности лексеме и лексичких израза, којима се обавештава да ли је посредни именица, придев или глагол, односно спој језичких чланова који чије једну семантички нераздвојну кохерентну лексичку целину или израз, који је, уз то, у енглеској верзији речника, снабдевен и одговарајућом фонетском транскрипцијом речи.

Реч је, дакле, о лексикографском остварењу којим се у нас први пут захвата домен медицинске струке и терминологије у међусобној спрези енглеског исказа и одговарајућег еквивалента у српској медицинској терминологији и изразу. С обзиром на значај енглеског језика у савременој науци, али и с обзиром на његов утицај на терминолошке системе других језика, па и на српски, појава таквог речника-првенца који обухвата области не само медицине, већ и физике, молекуларне биологије, генетике и друга, и који доноси и достигнућа савремене технологије, особито она која се тичу медицинске струке и науке, *Медицински енглеско-српски и српско-енглески речник* Софије Мићић представља врло користан извор за ваљано разумевање и коришћење термина који се јављају и све више одомаћују у српском језику.

Својом садржином и начином презентације материјала из медицинске струке — којом је обухваћена обимна медицинска терминологија у међусобној спрези српског и енглеског језика — речник нуди изузетно вредну и јединствену помоћ једнако студентима медицине, као и стручном лекарском кругу истраживача и практичара, а уједно и лаичкој публици која у овој публикацији може наћи довољно јасна и тачна тумачења медицинских речи и израза.

Ауторка се у изради свог двојезичног речника послужила не само најновијим изворима и лексикографско-медицинском литературом, већ и раније објављеним важним релевантним лексикографским изворима, међу којима високо стоји велики медицински речник др Миодрага Одавића, његове добре одлике Софија Мићић је уградила у своје терминолошки осавремењено лексикографско дело, које представља важан допринос стандардизацији српске медицинске терминологије.

За српски језик је од посебне важности и значаја то што су у оквиру српске дефиниције у овом речнику идентификовани и многи домаћи медицински термини, посебно они који су почесто (полу)заборављени у народном језику. Ауторка је покушала и врло често успела да за страну реч нађе и домаћи израз. Тиме су у многим случајевима поново актуализоване српске речи, чиме се, на свој начин, обогаћује до сада заостављена специфична народна лексика, таква која ће имати посебан значај за српски језик, а нарочито и за општу српску лексикографију и лексикологију.

За српску лексикографију, али и медицинску науку и праксу, посебно је вредна медицинска фразеологија, српска односно енглеска, у колокацијским везама са основном одредницом, чиме се значајно употпуњава употребљивост и обухватност речника у прагматичној примени. Тако се, рецимо, уз одговарајућу енглеску реч наводе изрази и преводи на енглески језик фраза и израза попут: *муче ме леђа*, *мучила ју је хронична истинеа*; *лекари су дијагностиковали џумор у јейри* итд., а уз одговарајуће српске одреднице могу се наћи изрази упоређени са енглеским терминима, какви су: *зайаљење йа-йиле*, *беле суйстанице кичмене мождине*, *зайаљење семенних омотача*, *зайаљење крви у мо-краћи*, *йеритонеумске йревлаке матирице* и др.

Дакле, с обзиром на то да је *Медицински енглеско-српски и српско-енглески речник* Софије Мићић, као што смо истакли, заправо једини српски двојезични речник те врсте и да је заснован на лексикографски и методолошки ваљаним принципима, налазим да имамо пред собом дело које се може свесрдно препоручити не само стручњацима већ и ширем кругу корисника.